

ХУДОЖНЄ ПОРІВНЯННЯ ЯК ФОРМУЮЧИЙ ЕЛЕМЕНТ АВТОРСЬКОЇ КАРТИНИ СВІТУ В ЕПОПЕЇ СТІВЕНА КІНГА "ТЕМНА ВЕЖА"

Мартим'янова В. В.

(Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Ключко Л. І.

Завданням сучасної лінгвістики стало не лише піддавати текстуальному аналізу художні твори для визначення творчого задуму чи світоглядних позицій письменника, але й формувати властиву авторові картину світу з характерними лише йому жанрово-стильовими елементами. Найбільш інформативними із стилістичної точки зору є лексичні художні засоби, наприклад, метафора, порівняння чи метонімія. В основі своїх використовують концепт як оперативну змістову одиницю пам'яті, ментального лексикону і концептуальної системи мислення.

Відомий письменник, філолог Стівен Кінг так оцінює роль худ. порівняння у літературі: "The use of simile and other figurative language is one of the chief delights of fiction—reading it and writing it, as well. By comparing two seemingly unrelated objects...we are sometimes able to see an old thing in a new and vivid way"[1, 178]. Перед нами постала проблема, чи може художнє порівняння як простий, але водночас експресивний лексичний худ. засіб, репрезентувати когнітивний та стилістичний аспект творчості Стівена Кінга, яка нерівнозначно оцінюється зарубіжним літературознавчим мейнстрімом.

Лінгвіст В. Кювлієва стверджує, що в 90% у якості об'єкта порівняння виступає концепт "людина", а саме зовнішність, фізичний стан, дії, психологічна характеристика і соціальний статус. Інші 10% об'єднуються в концептосфері "природа" (у широкому сенсі) - предмети, явища тощо [2]. Методом компонентного та контекстного аналізу із книг епопеї "The Dark Tower" – "The Gunslinger", "The Waste Lands", "Wizard and Glass" - було виокремлено й згруповано порівняння, які дозволили визначити концепти людини та оточуючого середовища як складові картини уявного світу, створеного Стівеном Кінгом. Можна стверджувати, що художні порівняння автора виконують дві основні функції у тексті: логіко-інтелектуальну та емоційно-експресивну. Структурно порівняння представлені експліцитно та імпліцитно(без типових сполучників). Була здійснена спроба класифікувати їх за формою вираження, метою та об'єктом порівняння. Розглянувши випадки використання американським письменником Стівеном Кінгом художніх порівнянь, ми проаналізували їх новизну та функцію в тексті. Основний наголос було покладено на змістову та експресивну складові порівнянь, що формують авторські концепти людини і природи в епопеї Кінга "Темна вежа".

Характеристика героїв стає більш яскравою за рахунок порівнянь ("His face twisted and writhed as if snakes crawled beneath his skin"[3, 53]), водночас автор дає своєрідний натяк, як саме читачеві сприймати оточуючу дійсність ("Moss struck his shoulders like flabby corpse-hands"[3, 128]). У результаті аналізу, ми дійшли висновку, що обидва концепти носять відбиток жанру американської готичної літератури, малюючи образи темного та відразливого світу з похмурими, непривітними людьми ("Her voice, warped and distorted, cut through the babble like a dull ax through a calf's brain"[3, 31]; "he sounded like a man being drowned in a bucket of mud"[3, 46]; "volcanoes blurted endless magma like giant pimples on some ugly adolescent's baseball head"[3, 215]).

Отже, майстерне і доцільне використання структурно елементарного художнього порівняння розкриває образи головних героїв та слугує додатковою характеристикою оточуючого світу, посилюючи експресивне навантаження твору. В основі порівнянь Стівена Кінга лежить завжди суб'єктивна й особистісна оцінка, тому вони проняті світовідчуттям і світорозумінням письменника.

1. King, Stephen. On writing: a memoir of the craft. - Scribner, 2000. - 297 p.
2. [russian.slavica.org/ printout1008.html](http://russian.slavica.org/printout1008.html)
3. King, Stephen. The Gunslinger. - New York: Grant. 1982. - 224 p.